

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2007:3571

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Rälsenskolan Viby i Sollentuna

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Rälsen AB
Idrottsvägen 17 B
192 66 SOLLENTUNA

2008-04-29
1 (3)
Dnr 54-2007:3571

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Rälsenskolan Viby i Sollentuna

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Rälsenskolan Viby i Sollentuna kommun. Besök gjordes i skolan den 16 januari 2008.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av Skolverket.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. senast den 29 juli 2008 ska Rälsen AB redovisa till Skolverket, enheten i Stockholm vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att utbildningen vid Rälsenskolan Viby huvudsakligen är av god kvalitet. Skolan har goda förutsättningar att bedriva och utveckla verksamheten i enlighet med de riktlinjer författningarna anger. Arbetsätt och arbetsformer bidrar till en god inlärningssituation för eleverna. Lektioner präglas överlag av arbetsro och eleverna trivs och känner sig trygga. Skolan bedriver ett gott värdegrundsarbete men skolans likabehandlingsplan måste utvecklas.

Skolans intentioner är att på bästa sätt försöka tillgodose den enskilde elevens behov. Undervisningen anpassas efter elevernas behov och förutsättningar men skolan bör säkerställa att adekvata stödåtgärder vidtas vid behov och att åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd.

Skolan har ambitioner att ge goda förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling bl.a. genom att satsa på hög personaltäthet som möjliggör arbete i små undervisningsgrupper. Den pedagogiska personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Lärarna följer på ett strukturerat sätt upp varje elevs kunskapsutveckling som kommuniceras till eleven och föräldrar vid utvecklingssamtalen.

Verksamheten i skolans förskoleklass stämmer i huvudsak överens med läroplanens mål och riktlinjer samt ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling.

Skolans kvalitetsarbete fungerar inte helt tillfredsställande. Bland annat är inte personal och elever delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisning, vilket får till följd att denna inte till fullo fungerar som ett led i skolans kontinuerliga arbete med uppföljning och utvärdering av verksamheten. Kvalitetsredovisningen bör också utvecklas genom bland annat en bättre uppföljning av kunskapsresultaten.

Brister som måste åtgärdas

Skolverket bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan är inte avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).
- Skolan uppfyller inte förordningens krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen (4 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt Skolverkets bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver.
- Skolans åtgärdsprogram bör förbättras.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör stärkas.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Anette Älmdalen
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Carl-Gustav Sidenqvist, undervisningsråden Bellita Torén och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Sollentuna kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående förskoleklassen och grundskolan Rälsenskolan Viby, årskurserna 1 6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Rälsenskolan i Viby den 16 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion sedan den startade sin verksamhet 1998.

Den senaste inspektionen av skolan gjordes läsåret 2000/01 (beslutsdatum den 28 februari 2001, dnr 2000:3432) i samband med att inspektion genomfördes i huvudmannens andra fristående grundskola, Rälsenskolan i Sollentuna. I beslutet konstaterar Skolverket att den inspekterade Rälsenskolan i realiteten utgör två skolor och huvudmannen anmodas att inkomma med ansökan om godkännande till Skolverket för ytterligare en skola. Vidare framkom att skolan inte upprättat någon kvalitetsredovisning i enlighet med förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet. Skolverket förutsätter i beslutet att skolan upprättar en kvalitetsredovisning enligt förordningens krav och konstaterar att skolan i övrigt uppfyllde de krav som ställs för fortsatt godkännande.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Inspektionen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Inspektionsbesöket kompletteras med ett avslutande samtal mellan de ansvariga inspektörerna samt huvudmannen och skolans rektor den 23 januari 2008.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

2 (15)

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga klasser samt verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Rälsensskolan Viby har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Sollentuna kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. De fristående skolorna deltar i kommunala uppföljningar som exempelvis observationsprojektet ”Våga visa”, matematikprov samt läsförståelseprov.

Beskrivning av skolan

Rälsensskolan Viby	Antal elever
Förskoleklass	12
Grundskola	56

Skolverket godkände Rälsensskolan Viby som en fristående grundskola för årskurserna 1-3 genom beslut (dnr 2002:563) den 14 mars 2002. I beslutet godkänns även att en fristående förskoleklass får bedrivas vid Rälsensskolan Viby och det konstateras att skolan sedan tidigare är godkänd som en fristående grundskola för årskurserna 4-6.

Huvudman för skolan är Rälsen Aktiefbolag med organisationsnummer 556452-4220. Verksamheten vid Rälsensskolan Viby startade läsåret 1998/99 i Sollentuna kommun och omfattar årskurserna 1-6.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 68 elever. Alla elever är folkbokförda i Sollentuna kommun. Skolan ligger i den del av Sollentuna som benämns Viby och skolans lokaler är förlagda i samma byggnad som huvudmannens fritidshem och förskola, vilka inte inspekteras av Skolverket eftersom dessa verksamheter står under kommunens tillsynsansvar.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att utbildningen vid Rälsensskolan Viby huvudsakligen är av god kvalitet. Skolan har goda förutsättningar att bedriva och utveckla verksamheten i enlighet med de riktlinjer författningarna anger. Arbetssätt och arbetsformer bidrar till en god inlärningssituation för eleverna. Lektioner präglas överlag av arbetsro och eleverna trivs och känner sig trygga. Skolan bedriver ett gott värdegrundarbete men skolans likabehandlingsplan måste utvecklas.

Skolans intentioner är att på bästa sätt försöka tillgodose den enskilde elevens behov. Undervisningen anpassas efter elevernas behov och förutsättningar men skolan bör säkerställa att adekvata stödåtgärder vidtas vid behov och att åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd.

Skolan har ambitioner att ge goda förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling bl.a. genom att satsa på hög personaltäthet som möjliggör arbete i små undervisningsgrupper. Den pedagogiska personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Lärarna följer på ett strukturerat sätt upp varje elevs kunskapsutveckling som kommuniceras till eleven och föräldrar vid utvecklingssamtalen. Verksamheten i skolans förskoleklass stämmer i huvudsak överens med läroplanens mål och riktlinjer samt ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling.

Skolans kvalitetsarbete fungerar inte helt tillfredsställande. Bland annat är inte personal och elever delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisning, vilket får till följd att denna inte till fullo fungerar som ett led i skolans kontinuerliga arbete med uppföljning och utvärdering av verksamheten. Kvalitetsredovisningen bör också utvecklas genom bland annat en bättre uppföljning av kunskapsresultaten.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan är inte avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).
- Skolan uppfyller inte förordningens krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen (4 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver.
- Skolans åtgärdsprogram bör förbättras.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör stärkas.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge varje elev kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar huvudmannen och skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnat sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellen anger andelen elever som enligt skolans bedömning uppnått målen i ämnesproven vid Rälsskolan Viby.

År	2006	2007
Svenska	100	92
Svenska som andraspråk	50	-
Engelska	80	100
Matematik	100	100

Kommentar: I författningarna anges att skolan har ansvar för att eleverna inhämtar nödvändiga kunskaper i enlighet med målen i läroplanen och de nationella kursplanerna.

Skolan har redovisat att alla elever i årskurs 5 uppnådde målen i svenska, engelska och matematik läsåret 2006/07. I de nationella ämnesproven för årskurs 5 i matematik, engelska och svenska noteras goda provresultat. Enligt skolans egna uppgifter i februari 2008 uppnådde 92 procent av eleverna målen för proven i samtliga tre ämnen våren 2007. Regelbundna konferenser genomförs på skolan där avstämning sker

kring varje elevs kunskapsutveckling i alla ämnen. Till grund för bedömningarna används bl. a. diagnostiska matematikprov i årskurs 2, läsförståelseprov i årskurs 1 och 2, ord- och textprov i årskurs 3 samt nationella ämnesprov i svenska, matematik och engelska i årskurs 5. Skolan har inte någon samlad bild över andelen elever i årskurs 5 som våren 2007 uppnått målen i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektionen visar att lärarna följer upp och utvärderar varje elevs kunskapsresultat utifrån de nationella målen i årskurs 5. Skolan har lokalt konkretiserade kursplaner i alla ämnen. Inspektörerna noterar att skolan saknar en tydlighet i dokumentationen kring skillnader i måluppfyllelse för elever i årskurs 5 respektive i årskurs 6. De nationella kursplanerna anger mål som eleverna minst ska ha uppnått i slutet av femte respektive nionde skolåret. För årskurs 6 ska således utgångspunkten vara målen i årskurs 9.

På skolan hålls regelbundna genomgångar av elevernas kunskapsutveckling då också rektorn deltar. Bl.a. identifieras tidigt de elever som bedöms riskera att inte nå de nationella målen i årskurs 5 och således är i behov av särskilt stöd. På utvecklingssamtalen redogörs för såväl elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella målen som den sociala utvecklingen. Varje elev har en individuell utvecklingsplan upprättad. Enligt de intervjuade föräldrarna är dessa samtal till god hjälp för eleven och ger föräldrarna möjlighet att ge det egna barnet stöd i utbildningen. Inspektörerna bedömer att lärarnas uppföljning av elevernas kunskapsresultat är av god kvalitet.

6 (15)

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna.

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Lärarnas utgångspunkt vid bedömning av elevernas kunskaper är de nationella målen i kursplanerna. Det pågår ett systematiskt arbete för att lokalt konkretisera årskursvisa mål att uppnå utifrån de nationella kursplanerna. På skolan finns en pedagogiskt ansvarig lärare som bl.a. leder detta utvecklingsarbete. Skolan genomför de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 och provresultaten används som ett underlag för bedömning av elevernas måluppfyllelse i dessa ämnen. Inspektörerna bedömer sammantaget att lärarnas bedömning av elevernas kunskapsutveckling är av god kvalitet. Inspektionen visar dock att det finns en tendens att bedömningsdiskussioner, bland lärare liksom vid kommunikation med föräldrar och elever, koncentreras till ämnena svenska och matematik och att elevernas kunskaper inte är lika tydliga i exempelvis de praktiskt/estetiska ämnena.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,

- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Enligt såväl elever som lärare varierar arbetsformerna i undervisningen, vilket också kunde observeras vid inspektörernas besök. Delar av undervisningen har inslag av undersökande arbetssätt då elever ges goda möjligheter att tillägna sig många av de kunskapskvaliteter som beskrivs i kursplanerna. I flera fall ges exempel på att undervisningen tar utgångspunkt i elevernas tankar och erfarenheter. Samtliga klasser deltar i åldersintegrerade temaarbeten med varierade redovisningsformer t.ex. dramatiseringar, muntligt berättande, videofilm och vernissage. Skolans personal framhåller skolans strävan efter att eleverna utvecklar nyfikenhet, lust att lära och tillit till sin egen förmåga, vilket ligger helt i linje med de mål att sträva mot som återfinns i läroplanen och kursplanerna. Lärarna framhåller i samtal med inspektörerna vikten av att alla elever undervisas utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Elevernas inflytande och ansvarstagande för det egna lärandet tränas och möjliggörs i undervisningen systematiskt, exempelvis genom en uttalad ansvarspedagogik i undervisningen och individuella veckoplaneringar som dagligen utvärderas av eleven vid slutet av skoldagen. Inspektörerna bedömer att genomförandet av utbildningen är av mycket god kvalitet.

Utbildningen i förskoleklassen ska stimulera varje barns utveckling och lärande och ligga till grund för fortsatt skolgång. Inspektörernas besök i förskoleklassen visar att verksamheten rymmer såväl lek och rörelse, skapande verksamhet som inslag av grundläggande språkliga och matematiska begrepp. I samtal ger barnen i förskoleklassen ges konkreta exempel på vad de lär sig. Intervjuade föräldrar och lärare beskriver resultaten av förskoleklassens arbete som gott. Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklassen stämmer överens med läroplanens mål och riktlinjer samt ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,

8 (15)

- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Rälsensskolan Viby arbetar mycket målmedvetet för att individanpassa undervisningen utifrån vad som bedöms fungera bäst för respektive elev. I inspektionen framkommer att stöd i undervisningen ges av läraren, företrädesvis inom klassens ram innan det blir aktuellt med andra stödformer. De små klasserna med max 10-12 elever ger i stor utsträckning förutsättningar för individuella anpassningar i undervisningen, vilket också inspektörernas observationer bekräftar.

Inspektörerna bedömer trots att individanpassningen i undervisningssituationen fungerar väl att anpassningen av verksamheten till elevernas behov är av mindre god kvalitet. Motiv till denna bedömning är främst att elever ges särskilt stöd företrädesvis i svenska och sällan i andra ämnen samt att skolan inte har säkerställt att alla elever i behov av särskilt stöd får det. Detta får konsekvenser för elevernas totala måluppfyllelse.

Elever i behov av särskilt stöd

Om skolan bedömer att en elev inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts i slutet av årskurs 5 respektive årskurs 9, eller om en elev behöver särskilt stöd av andra skäl, ska stödundervisning ges.

Vid Rälsensskolan i Viby ges särskilt stöd företrädesvis i svenska, i något enstaka fall i matematik och sällan i andra ämnen. Ett flertal intervjuade personer uttrycker tvivelsmål om huruvida stödet som ges är tillräckligt med hänsyn taget till att det finns elever som befaras att inte nå målen i andra obligatoriska ämnen än svenska och matematik. En lärare med utbildning som dyslexipedagog finns tillgänglig på skolan för att ge särskilt stöd i företrädesvis läs- och skrivträning i årskurserna 1 och 2. Dyslexipedagogens totala tid för elever i behov av särskilt stöd beslutas av rektorn, därefter fördelar pedagogen tiden mellan de elever som är i behov av särskilt stöd i svenska. I intervjuer framkommer tveksamheter från både lärare och föräldrar om detta är ett optimalt sätt att fördela stödresursen på. Även rektorn menar att beslut om stödinsatser inte baseras på någon övergripande analys av det totala stödbehovet på skolan utan utgår i huvudsak från stödbehov i svenska och matematik. Inspektörerna vill betona vikten av att arbetet med särskilt stöd präglas av systematik och uppföljning. Det är viktigt att skapa en ständigt pågående utvecklingsprocess med uppföljning som leder till nya mål, ny planering, genomförande och uppföljning. Inspektörerna bedömer att skolan bör försäkra sig om att alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver.

Upprättande av åtgärdsprogram

För de elever som är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas i samråd med elever och vårdnadshavare. De åtgärdsprogram Rålsenskolan Viby upprättar tar huvudsakligen upp vilka insatser eleven ska göra för att uppnå målen i svenska. I mycket liten omfattning förekommer dokumenterade insatser som skolan har att göra i andra ämnen. Av åtgärdsprogrammen framgår inte heller tydligt om skolan har bedömt elevernas stödbehov utifrån ett organisatoriskt och pedagogiskt perspektiv. Det framkommer vidare vid inspektionsbesöket att åtgärdsprogram inte heller alltid upprättats när särskilt stöd ges. Till och med vid så ingripande åtgärder som att eleven deltar i specialundervisning, oftast enskild utanför klassens ram, har skolan åsidosatt dokumentation i form av åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer att skolans åtgärdsprogram bör förbättras så att de uppfyller författningarnas krav. Vidare måste åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektionen visar att personalen har ett stort engagemang och det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete för att utveckla elevernas känsla för samhörighet och ansvar. Det finns ett demokratiskt förhållningssätt i det dagliga arbetet. Skolarbetet präglas av god arbetsro för eleverna. Enkätresultat och en samstämmig bild från elever och personal tyder på att skolan i stort utgör en trygg miljö för eleverna.

I Rälsensskolan Viby finns en likabehandlingsplan upprättad. Denna uppfyller dock endast till dels författningarnas krav.

Likabehandling

Enligt författningarna ska skolan upprätta en likabehandlingsplan och använda denna i det dagliga arbetet för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och annan kränkande behandling. Eleverna ska både vara delaktiga vid framtagandet samt vid uppföljning och bearbetning av likabehandlingsplanen.

Skolans likabehandlingsplan saknar en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Planen anger inte heller rutiner för uppföljande insatser eller hur dokumentation av ärenden ska gå till. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller författningarnas krav, vilket måste åtgärdas. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7).

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden,
- om varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektionen visar att eleverna vid Rälsenskolan i Viby erbjuds en verksamhet och undervisning som till innehåll och omfattning är i enlighet med gällande bestämmelser. Skolan är, såsom styrdokumentet föreskriver, öppen för alla.

Inom följande område bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

Avgifter

Enligt skollagen ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Av inspektionen framkommer att skolan under innevarande läsår har förlagt undervisning för eleverna i årskurs 6 till Spanien under fyra veckor. Resan berörde samtliga elever i klassen och kostade cirka 4 200 kr per elev. Avgiften täckte flygresan, vissa måltider och fickpengar. Inspektörerna bedömer att det inte är förenligt med bestämmelserna att det ingår delar i undervisningen som innebär betydande kostnader för eleverna eller deras vårdnadshavare.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt huvudmannens dokumentation har skolans lärare utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Vidare ges möjlighet till den kompetensutveckling som behövs för att lärarna ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt.

Rektorn är utbildad förskollärare och har varit rektor på skolan i två år. Hon har tidigare arbetat som förskollärare inom förskolan och därefter i förskoleklassen.

12 (15)

3.3 Rektorns ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektionen visar att Rälsskolan Viby till största del fungerar väl och mycket tyder på att rektorn har bidragit i detta. Det framgår även att rektorns arbete har stor betydelse för elevernas trivsel och trygghet. Rektorn är särskilt mån om att eleverna ska få hjälp i skolarbetet och känna lust till lärandet. Beslut om särskilt stöd präglas dock inte av systematik och uppföljning. Stödprocessen med utredning och dokumentation i form av åtgärdsprogram fungerar inte heller enligt de bestämmelser som finns. Nedan beskrivs den del som medför att området som helhet bedöms vara av mindre god kvalitet.

Rektorn som pedagogisk ledare

Rektorn har både som pedagogisk ledare och chef för skolans personal det övergripande ansvaret för verksamhetens inriktning och utveckling i förhållande till de nationella målen samt övriga bestämmelser och riktlinjer. I detta ingår bland annat ansvaret för att särskilt stöd och specialundervisning ges enligt författningarnas krav så att alla elever ges rätt förutsättningar. Vid inspektionsbesöket kunde inte rektorn redogöra för omfattningen av åtgärdsprogram eller processen kring upprättandet av dessa på skolan. Vidare har rektorn också det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten och att skolan kontinuerligt bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete för bättre måluppfyllelse. Dessa områden bedöms av inspektörerna vara av mindre god kvalitet och rektors pedagogiska ledarskap bör särskilt stärkas när det gäller skolans arbete i dessa avseenden.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Med hänvisning till vad som nedan redovisas bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras och att kvalitetsredovisningen inte uppfyller styrdokumentens mål och krav.

Systematiskt kvalitetsarbete

I författningarna finns angivet att skolans verksamhet ska utvecklas så att den svarar mot nationella mål och riktlinjer. Detta främjas bland annat genom systematisk uppföljning och utvärdering av verksamheten. Av inspektionen framgår att personalen regelbundet utvärderar det gångna årets arbete utifrån skolans lokala arbetsplan. Sammanställningar arbetas fram innehållande förslag till åtgärder som inte på ett tydligt sätt kan kopplas till de nationella målen. Inspektionen visar att skolans övergripande kvalitetsarbete har möjlighet att utvecklas genom att skolan systematiskt såväl analyserar de resultat som verksamheten som helhet når i förhållande till de nationella målen som identifierar vilka åtgärder som behöver sättas in för att förbättra måluppfyllelsen. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Enligt författningarna ska varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Den har till syfte att bidra till att utveckla skolans verksamhet i riktning mot de nationella målen och till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Rälsenskolan Viby har upprättat en kvalitetsredovisning för läsåret 2006/07 som behöver utvecklas i flera avseenden. Skolans resultat i förhållande till de nationella målen saknas, till exempel redovisas inte kunskapsresultaten. Resultaten bör analyseras och åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen ska redovisas. Varken elever, vårdnadshavare eller personal har medverkat i arbetet med skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller författningarnas krav och framtagandet har inte skett på föreskrivet sätt. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets ”Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning”.

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet,
- om huvuddelen av skolans undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan,
- om utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Bedömning av området Huvudmannaskap och tillstånd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans huvudman innehar godkännandet att bedriva den fristående skolan och dessutom har rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. Lärarna är anställda vid skolan och utbildning sker inom ramen för Skolverkets beslut.

3.6 Stabilitet

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras.

Bedömning av området Stabilitet:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna har tagit del av huvudmannens årsredovisning för räkenskapsåret 2005-09-01—2006-08-31 och finner att resurserna totalt sett ger förutsättningar att bedriva verksamheten. Skolan har också redovisat att det finns elever som söker till skolan och som är placerade i kö. Inspektörerna bedömer att såväl elevunderlaget som huvudmannens ekonomiska situation uppfyller de krav på stabilitet som ställs på en fristående skola.

Stockholm den 29 april 2008

Anette Älmdalen

Bellita Torén